

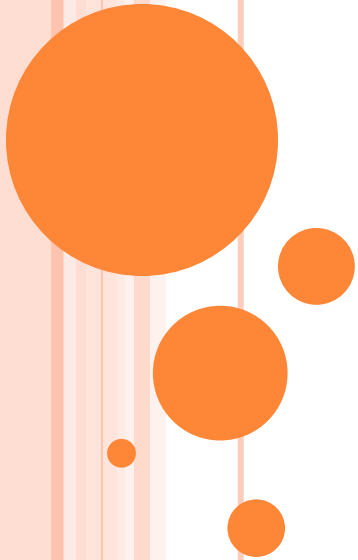
منطق

درس ۶

قضیه حمل

طراح: یزدان سناسر

سیستان و بلوچستان - بنک

قضیه

- برخی جملات انشایی هستند: خبری از عالم خارج نمی دهند.
- مانند: جملات پرسشی، امری، عاطفی، ندایی
- ای کاش باران بیارد. / آیا امروز باران می بارد؟ / خدایا دوست دارم
- قابلیت صدق و کذب ندارند.
- این جملات چون قابلیت صدق و کذب ندارند در واقع خطای اندیشه (مغالطه) شامل آنها نمی شود، در منطق بررسی نمی شوند.
- برخی جملات خبری هستند: درباره عالم خارج خبر می دهند و قابلیت صدق کذب دارند.
- زمین کروی است
- زمین کروی نیست
- به جملات با معنایی که درباره چیزی خبری می دهند و قابلیت صدق و کذب دارند در منطق قضیه می گوئیم.

جدول زیر را کامل کنید

انشایی	خبری	جمله
		مربع کروی است
		کاش قدری جوانتر بودم
		چرا خوب نخوابیدی؟
		میز دارای پایه است
		اجسام فلزی رسانا را منتقل نمی کنند
		که گفت دست رستم ببند؟
		دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای/فرشته ات به دودست دعا نگه دارد
		اگر ماشین را بیمه کنی، هنگام تصادف خیالت راحت است.
		هر چیز به جای خود نیکوست

معادل فارسی کلمات زیر:

صادق: راست-درست -قبول کنیم-بپذیریم

کاذب: دروغ-نادرست-غلط-اشتباه-قبول نکنیم-نپذیریم

انواع قضایا

- قضیه حملی: قضیه ای که در آن به ثبوت ونفی چیزی برای چیزی حکم شود.
- مانند: هر تلاشگری موفق می شود.
- قضیه شرطی: به قضیه ای که در آن به اتصال و انفصال میان دو نسبت حکم شود.
- مانند: اگر تلاش کنی، موفق می شوی. / تا درس نخوانی، موفق نمی شوی

شرطی	حملی	قضیه
		اگه نمره خوب کسب کنی، یک جایزه برات می خرم
		همه کار مندانم، تن پرور انند
		هرچقدر پول بدهی، آش می خوری
		بعضی جنوبی ها عرب زبانند.
		تا درس نخوانی، موفق نمی شوی
		هوا سرد است
		هوا سرد نیست

قضایای حملی همان جملات خبری در فارسی هستند.

○ نهاد = موضوع مسند = محمول فعل اسنادی = رابطه

○ اجزای قضیه در فارسی: محمد مریض است

○ نهاد مسند فعل اسنادی (ربطی)

○ اجزای قضیه در منطق: محمد مریض است

○ موضوع محمول رابطه (نسبت)

○ در صورتی که رابطه قضیه ایجابی باشد (مانند: است) قضیه را موجبه و در صورتی

که رابطه قضیه سلبی باشد (مانند: نیست) قضیه را سالبه می نامند.

○ رابطه ایجابی و سلبی را در منطق «کیفیت قضیه» می نامند.

○ نکته: گاهی موضوع (نهاد) محذوف است.

○ مثال: کتاب را برداشت.

چند نکته به درد بخور

- در منطق فقط افعال ربطی بعنوان رابطه در نظر گرفته می شوند.
- افعال ربطی: است-بود-شد-گشت-گردید.
- در غیر اینصورت باید آن افعال را به یکی از فعل های ربطی تبدیل کنیم.
- مثال: هر ایرانی کارت ملی دارد → فعل غیر ربطی
- هر ایرانی دارای کارت ملی است → فعل ربطی
- ماه می تابد.
-
- او خودکار دارد.
- او می رود.
-
- فرمول تبدیل فعل غیر اسنادی به اسنادی (موضوع+بن مضارع+نده+رابطه)

محمول	موضوع	قضیه حملی
		اهواز مرکز استان خوزستان است
		سیمرغ، موجود خیالی است
		قله دماوند بیشتر مواقع پوشیده از برف است
		منطق بهترین کتاب ما است
		ادیسون مخترع برق است
		کودکان همیشه کنجکاوند
		ریاضی سخت ترین درس ما است
		بلوچستان شهر مورد علاقه من است
		غذا خورد.
		علی کتاب نوشت حسن کتاب دارد

انواع (اقسام) قضیه حملی

- قضیه شخصی: اگر موضوع قضیه، مفهوم جزئی باشد. قضیه شخصی است.
- مثال: سهیل درس خوان است.
- قضیه محصوره: اگر موضوع قضیه، مفهوم کلی باشد. قضیه محصوره است.
- مثال: هر دانش آموزی درس خوان است.
- این میز تمیز است ()
- بعضی میزها تمیز نیستند ()
- سور: قیدی است که بر سر قضیه می آید و دامنه موضوع را مشخص می کند.
- سور کلی: هر - هیچ
- سور جزئی: بعضی - برخی

انواع قضایا

حملی

شرطی

تخصیبه

محصوره

محصوره	شخصیه	قضایای حملی
		فاطمه خوشبخت است
		بعضی انسان ها مغرور هستند
		ستمکاران به سزای اعمالشان می رسند
		این شخص موحد است
		کعبه قبله گاه مسلمین است
		بعضی دانش آموزان تلاشگرند
		۳۰ پرک بسیار باشکوه است
		کبوتر سه نقطه دارد
		کبوتر پرواز می کند

اجزای قضیه محصوره

- هر گلی زیبا است
- سور موضوع محمول رابطه
- بر اساس شیوه نامگذاری اولی، اسامی سایر قضایای محصوره را بنویسید.
- برای نام گذاری قضایای محصوره، اول رابطه رو نگاه میکنیم بعد سور
- هر الف ب است (موجبه کلی)
- بعضی الف ب است ()
- هیچ الف ب نیست ()
- بعضی الف ب نیست ()

سالبه جزئی	سالبه کلی	موجبہ جزئی	موجبہ کلی	قضیہ محصورہ
				بعضی داروہا تلخ نیستند
				بعضی قارچ ہا سمی اند
				برخی قضایا محصورہ نیستند
				هیچ درختی متفکر نیست
				هراسبی مهرہ دار است
				هرمادری مہربان است
				کسی درخانہ نیست
				اندکی ازبندگان من شکرگزار هستند.

چند سوال کنکوری

○ ۱- محمول در قضیه «هر کس با خود وسیله ای آورده بود» و موضوع در قضیه «بی شک این سی مرغ آن سیمرغ بود» کدام اند؟

○ الف) آورنده وسیله با خود - بی شک

○ ب) وسیله ای با خود - این سی مرغ

○ ج) با خود آوردن - بی شک این سی مرغ

○ د) آورنده وسیله با خود - این سی مرغ

کدام عبارت قضیه شخصی است؟

- ۱- دست هایت را بشوی
- ۲) از کار دست کشید
- ۳- انسان عصر ما تنها است
- ۴- سرب برای انسان مضر است

- در کدام مورد هر دو عبارت قضیه حملی است؟
- ۱-زدانش دل پیر برنا بود-دل در کسی مبند که دلبسته تو نیست
- ۲-اگر دنیا نباشد دردمندیم-نادان را ازدانا وحشت است
- ۳-بنی آدم سرشت از خاک دارند-طریق درویشان ذکر است و شکر
- ۴-دوش مرغی به صبح می نالید-چگونه آدمی هستی

- در منطق کدام جمله بررسی نمی شود و مثال آن کدام است؟
- الف) انشایی-کاش باران ببارد
- ب) خبری-یز دانشناس دبیر ما است
- ح) انشایی-شهید حرمت دارد
- د) خبری-خدایا کمک کن

- کدام قضیه شخصیه است؟
- الف) زاغکی قالب پنیری دید.
- ب) زاغ گور کردن را به قابیل آموخت.
- ج) زاغ برعکس غاز می شود.
- د) زاغ می خواست راه رفتن کبک را بیاموزد.

به ترتیب، محمول در قضیه «کسی به مسافرت نمی رود» و موضوع در «تو را دانش و دین رهاند درست» کدام است؟

الف) رونده به مسافرت - تو

ب) به مسافرت نمی رود - تو را

ج) مسافرت - دانش و دین

د) رونده به مسافرت - دانش و دین

خب کیا نفہمیدند؟

